ความเหมาะสมของดินด้านเกษตรกรรมของประเทศไทย

เนื่องจากปัจจัยและสภาพแวดล้อมในการเกิดดินแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน ลักษณะดินที่เกิดในบริเวณต่างๆ ของประเทศไทยจึงมีลักษณะและสมบัติดินที่แตกต่างกันไป จึงทำให้ดินแต่ละชนิดมีศักยภาพทางการเกษตรและความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชแตกต่างกันด้วย สรุปโดยภาพรวมได้ดังนี้

ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว

ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำแช่ขังแฉะหรือมีระดับน้ำใต้ดินอยู่ใกล้ผิวดินเป็นเวลานาน สีดินเป็นสีเทาหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีตลอดหน้าดิน กลุ่มเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียว ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง และความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงสูง

ดินในพื้นที่ดอนที่มีความเหมาะสมสำหรับพืชไร่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น

ส่วนใหญ่ดินในบริเวณนี้เป็นดินลึกปานกลางถึงดินลึกมาก มีกลุ่มเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือ ดินเหนียว สีแดง สีน้ำตาล หรือสีเหลือง ดินมีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ดินเป็นกรดถึงด่างปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึก พื้นที่ที่มีความลาดชันอาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายของดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับต่ำเป็นส่วนใหญ่ สีเทาอ่อน มีจุดประสีตลอดหน้าดิน กลุ่มเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียว ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง และความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงสูง

ทรัพยากรดินภาคใต้และชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

สภาพภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นแหลมหรือแผ่นดินยื่นลงไปในทะเล ทำให้เกิดพื้นที่ชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาวทั้งสองด้าน ตอนกลางมีเทือกเขาสูงทอดตัวเป็นแนวยาว เหนือ-ใต้ ส่งผลให้เกิดพื้นที่ลาดเอียงจากตอนกลางของภาคไปสู่ชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ประกอบกับสภาพภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้นมีฝนตกชุกสม่ำเสมอ ลักษณะดินที่พบส่วนใหญ่ในภาคใต้จึงเป็นดินที่อยู่ภายใต้สภาพอากาศที่ค่อนข้างชื้น ดินในพื้นที่ดอนมักเป็นดินที่มีพัฒนาการมาก มีการชะล้างสูง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ จัดได้ว่าเป็นดินที่มีศักยภาพทางการเกษตรต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

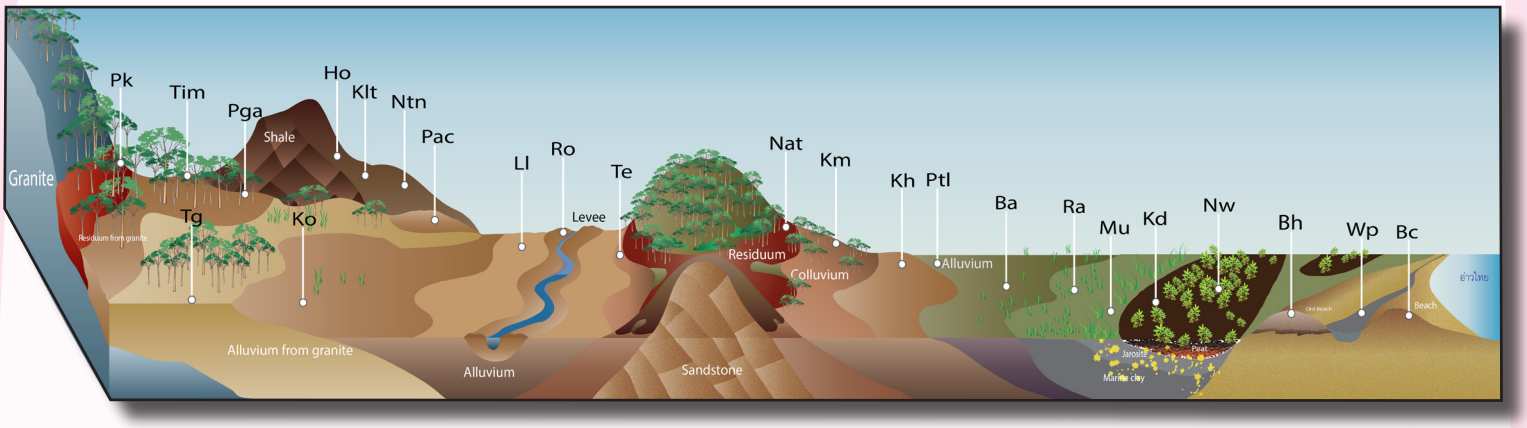

1) ดินในพื้นที่ราบลุ่มที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว

ดินมีความเหมาะสมดีในการปลูกข้าว ได้แก่ ชุดดินปากพนัง ชุดดินระโนด ชุดดินละงู และชุดดินผักกาด

ชุดดินปากพนัง

ชุดดินระโนด

ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับต่ำถึงค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ชุดดินบางนารา ชุดดินสุไหงโกลก ชุดดินแกลง ชุดดินคลองขุด ชุดดินพะวง ชุดดินพัทลุง ชุดดินท่าศาลา และชุดดินวังตง

ชุดดินบางนารา

ชุดดินพัทลุง

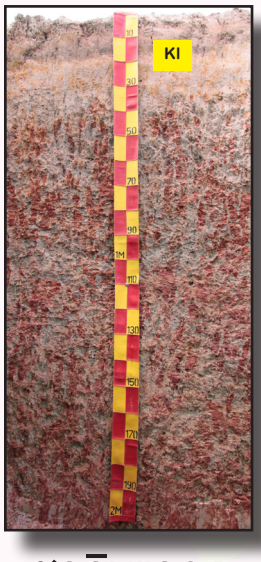

ชุดดินแกลง

ชุดดินท่าศาลา

ดินร่วนปนทรายแป้งละเอียด ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนหยาบ มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับต่ำ สมบัติทางกายภาพไม่ค่อยดี ได้แก่ ชุดดินโคกเคียน ชุดดินสายบุรี ชุดดินเกาะขนุน ชุดดินสุไหงปาดี ชุดดินพะยอมงาม ชุดดินสงขลา ชุดดินสะท้อน ชุดดินบ้านค่าย ชุดดินชลบุรี ชุดดินไชยา ชุดดินมะขาม ชุดดินน้ำกระจาย ชุดดินสตูล ชุดดินพานทอง และชุดดินตากใบ

ชุดดินโคกเคียน

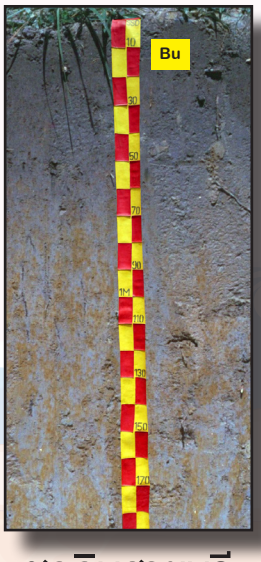

ชุดดินสายบุรี

ชุดดินสงขลา

ชุดดินน้ำกระจาย

2) ดินในพื้นที่ดอนที่มีความเหมาะสมสำหรับพืชไร่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น

ดินมีมีความเหมาะสมสำหรับพืชไร่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น แต่มีข้อจำกัดเล็กน้อย คือ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ขาดธาตุอาหารบางธาตุ และความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ พืชอาจขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก ได้แก่ ชุดดินห้วยโป่ง ชุดดินกระบี่ ชุดดินโคกกลอย ชุดดินลำภูรา ชุดดินปากจั่น ชุดดินพังงา ชุดดินภูเก็ต ชุดดินปะทิว ชุดดินท้ายเหมือง ชุดดินอ่าวลึก ชุดดินหนองบอน ชุดดินท่าใหม่ ชุดดินลำแก่น ชุดดินรือเสาะ ชุดดินตาขุน ชุดดินบางสะพาน ชุดดินฉลอง ชุดดินฝั่งแดง ชุดดินควนกาหลง ชุดดินคลองท่อม ชุดดินคลองนกกระทุง ชุดดินละหาน ชุดดินนาท่าม ชุดดินท่าแซะ ชุดดินคอหงส์ ชุดดินนาทวี ชุดดินสะเดา ชุดดินทุ่งหว้า ชุดดินนาทอน ชุดดินโอลำเจียก ชุดดินปาดังเบซาร์ ชุดดินตราด และชุดดินตรัง

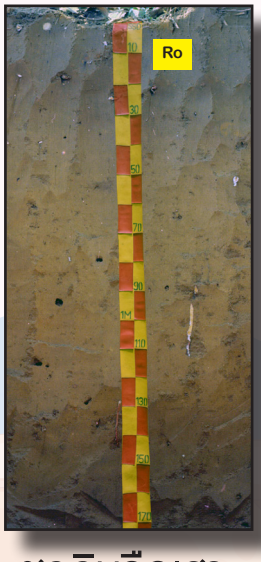

ชุดดินรือเสาะ

ชุดดินท่าใหม่

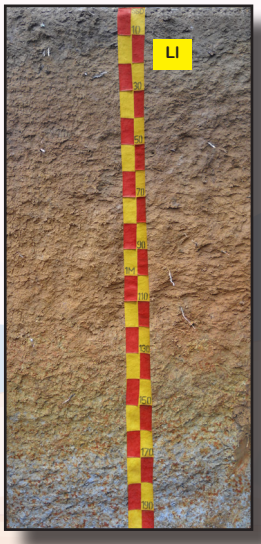

ชุดดินลำภูรา

ชุดดินท่าแซะ

ทรัพยากรดินภาคกลาง

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มของแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำ ท่าจีนแม่น้ำแม่กลอง และลำน้ำสาขา ทำให้มีพื้นที่ราบต่อเนื่องกันเป็นบริเวณกว้าง วัตถุต้นกำเนิดดินส่วนใหญ่เป็นพวกตะกอนน้ำพา ดินในแถบนี้จึงมีศักยภาพทางการเกษตรอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ประกอบกับพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่อยู่ภายใต้ระบบชลประทาน การใช้ประโยชน์ที่ดินจึงมีประสิทธิภาพมากกว่าภาคอื่นๆ แม้ว่าจะมีปัญหาดินเปรี้ยวอยู่บ้าง

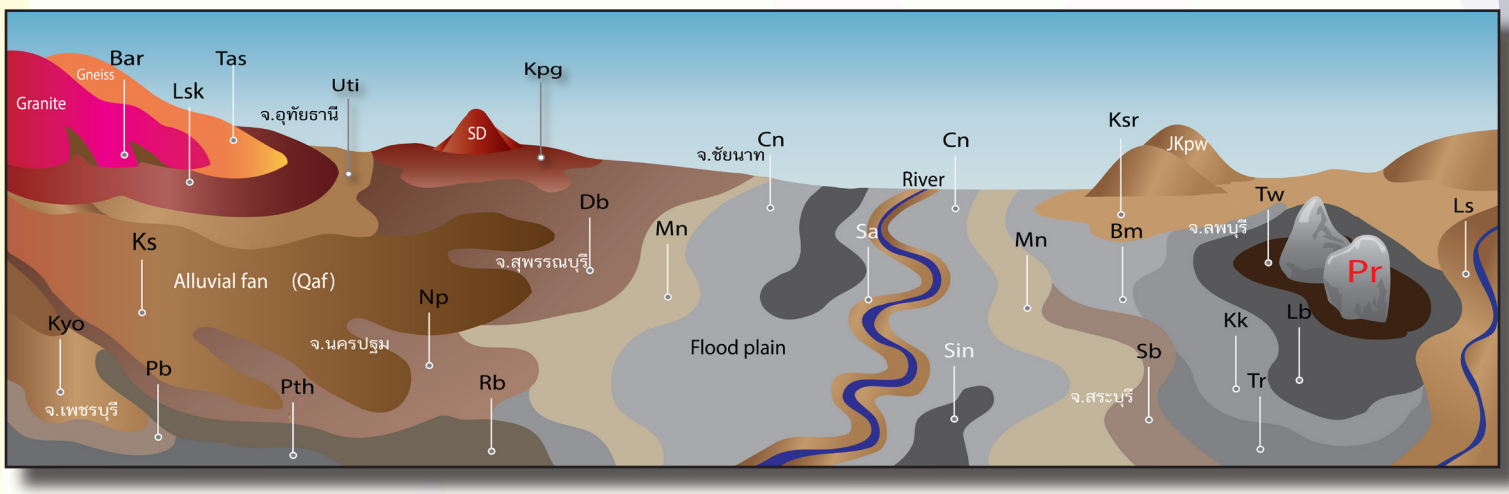

1) ดินในพื้นที่ราบลุ่มที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว

ดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีข้อจำกัดเล็กน้อยของการมีน้ำท่วมในบางปีและเนื้อดินเหนียวจัด ได้แก่ ชุดดินบ้านหมี่ ชุดดินช่องแค ชุดดินโคกกระเทียม ชุดดินอยุธยา ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว ชุดดินมหาโพธิ์ ชุดดินท่าขวาง ชุดดินบางกอก ชุดดินบางกอก ชุดดินบางเลน ชุดดินบางเขน ชุดดินบางแพ ชุดดินฉะเชิงเทรา ชุดดินสมุทรปราการ ชุดดินชุมแสง ชุดดินสระบุรี ชุดดินสิงห์บุรี ชุดดินท่าเรือ ชุดดินบางปะอิน ชุดดินชัยนาท และชุดดินท่าตะโก

ชุดดินบ้านหมี่

ชุดดินบางกอก

ชุดดินบางเลน

ชุดดินอยุธยา

ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับต่ำถึงค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ชุดดินปากท่อ ชุดดินหนองญาติ ชุดดินเดิมบาง ชุดดินมโนรมย์ และชุดดินนครปฐม

ชุดดินปากท่อ

ชุดดินเดิมบาง

ชุดดินมโนรมย์

ชุดดินนครปฐม

ดินร่วนปนทรายแป้งละเอียด ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนหยาบ มีความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำถึงต่ำ สมบัติทางกายภาพไม่ค่อยดี เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย อาจขาดแคลนน้ำ ได้แก่ ชุดดินหินกอง ชุดดินเขาย้อย ชุดดินโกรกพระ ชุดดินโคกสำโรง ชุดดินหนองฉาง ชุดดินเพชรบุรี และชุดดินสรรพยา

ชุดดินเขาย้อย

ชุดดินโคกสำโรง

ชุดดินเพชรบุรี

ชุดดินหินกอง

2) ดินในพื้นที่ดอนที่มีความเหมาะสมสำหรับพืชไร่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น

ชุดดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูกในฤดูแล้ง ได้แก่ ชุดดินลพบุรี ชุดดินพบพระ ชุดดินกำแพงแสน ชุดดินป่าสัก ชุดดินดอนไร่ ชุดดินบ่อพลอย ชุดดินเลาขวัญ ชุดดินปราณบุรี ชุดดินแม่ประจันต์ ชุดดินท่าม่วง ชุดดินดอนเจดีย์ ชุดดินหุบกะพง ชุดดินเขาหลวง ชุดดินเขาพลอง ชุดดินลำพญากลาง ชุดดินทับกวาง ชุดดินลาดหญ้า และชุดดินบ้านไร่

ชุดดินกำแพงแสน

ชุดดินลพบุรี

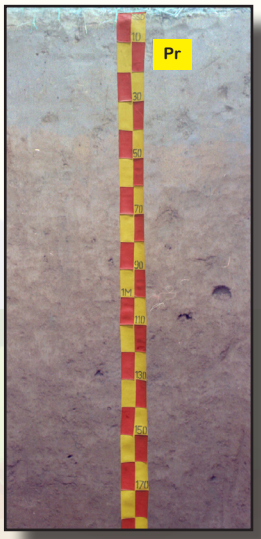

ชุดดินปราณบุรี

ชุดดินบ้านไร่

ทรัพยากรดินภาคเหนือ

สภาพโดยทั่วไป เป็นเทือกเขาสูงสลับกับที่ราบระหว่างหุบเขา หรือที่ราบบริเวณสองฝั่งแม่น้ำสายใหญ่ ลักษณะดินที่พบส่วนใหญ่เป็นดินที่มีพัฒนาการไม่มากนัก ในดินยังคงมีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชอยู่ในระดับที่ไม่ต่ำจนเกินไป ดินในบริเวณที่ราบหรือค่อนข้างราบเป็นดินที่มีศักยภาพทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง แต่ข้อจำกัดของพื้นที่ภาคเหนือที่สำคัญคือ เป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาต่างๆ ที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไป ครอบคลุมเป็นบริเวณกว้างขวาง ซึ่งพื้นที่เหล่านี้จัดว่ามีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายสูง ไม่เหมาะสมสำหรับทำการเกษตร

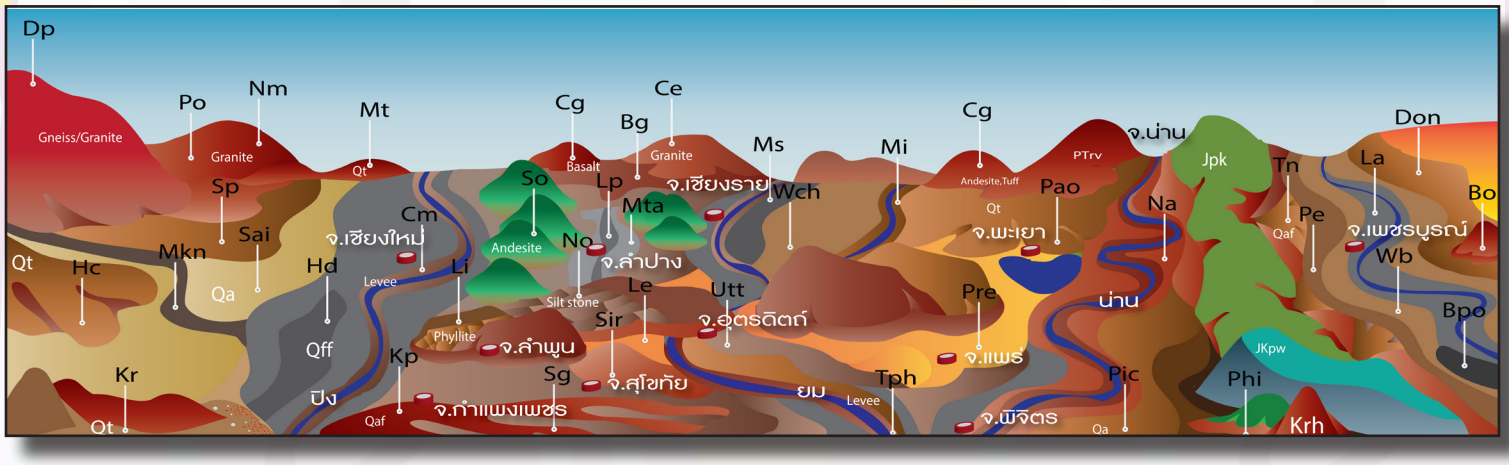

1) ดินในพื้นที่ราบลุ่มที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว

ดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีข้อจำกัดเล็กน้อยของการมีน้ำท่วมในบางปีและเนื้อดินเหนียวจัด ได้แก่ ชุดดินบ้านโภชน์ ชุดดินวัฒนา ชุดดินบางมูลนาก และชุดดินบางระกำ

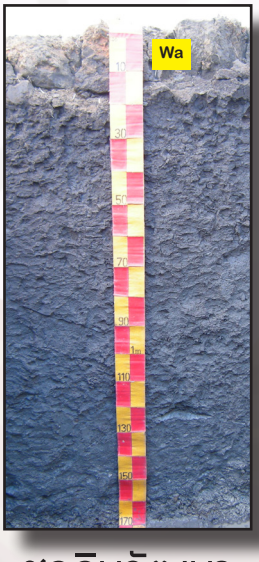

ชุดดินวัฒนา

ชุดดินบ้านโภชน์

ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ชุดดินหางดง ชุดดินพาน ชุดดินแม่จาง ชุดดินเวียงชัย ชุดดินเชียงราย ชุดดินน่าน ชุดดินท่าพล ชุดดินอุตรดิตถ์ ชุดดินเฉลียงลับ ชุดดินโพทะเล ชุดดินพิษณุโลก ชุดดินสระโบสถ์ ชุดดินสุโขทัย และชุดดินหล่มสัก

ชุดดินหางดง

ชุดดินน่าน

ชุดดินอุตรดิตถ์

ชุดดินหล่มสัก

ดินร่วนปนทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนหยาบ มีความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำถึงต่ำ สมบัติทางกายภาพไม่ค่อยดี บางชุดดินเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ได้แก่ ชุดดินแม่สาย ชุดดินแม่ทะ ชุดดินลับแล ชุดดินลำปาง ชุดดินศรีเทพ ชุดดินคลองขลุง ชุดดินแม่ขาน ชุดดินวิเชียรบุรี ชุดดินสันทราย ชุดดินทัพทัน และชุดดินวังทอง

ชุดดินแม่สาย

ชุดดินลำปาง

ชุดดินสันทราย

ชุดดินแม่ทะ

2) ดินในพื้นที่ดอนที่มีความเหมาะสมสำหรับพืชไร่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น

ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ดินกักเก็บน้ำได้น้อยเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ได้แก่ ชุดดินดงลาน ชุดดินน้ำเลน ชุดดินวังชมพู ชุดดินบ้านจ้อง ชุดดินเชียงของ ชุดดินแม่แตง ชุดดินหนองมด ชุดดินเชียงแสน ชุดดินดอยปุย ชุดดินลำสนธิ ชุดดินวังไห ชุดดินดงยางเอน ชุดดินกำแพงเพชร ชุดดินน้ำดุก ชุดดินตะพานหิน ชุดดินแม่อิง และชุดดินวังสะพุง

ชุดดินบ้านจ้อง

ชุดดินเชียงของ

ชุดดินแม่แตง

ชุดดินกำแพงเพชร

ดินร่วนละเอียดถึงเป็นดินร่วนหยาบ มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับต่ำ เนื้อดินค่อนข้างหยาบ ระบายน้ำได้เร็วและอุ้มน้ำได้น้อย ได้แก่ ชุดดินด่านซ้าย ชุดดินห้างฉัตร ชุดดินขาณุ ชุดดินแพร่ ชุดดินบ่อไทย ชุดดินเชียงใหม่ ชุดดินไทรงาม ชุดดินสันป่าตอง ชุดดินลานสัก ชุดดินแม่ระมาด ชุดดินเพชรบูรณ์ ชุดดินโพนงาม ชุดดินภูสะนา และชุดดินผาลาด

ชุดดินเชียงใหม่

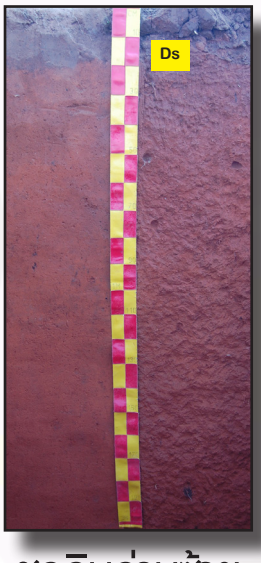

ชุดดินด่านซ้าย

ชุดดินห้างฉัตร

ชุดดินเพชรบูรณ์

ทรัพยากรดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มสลับกับที่ดอน วัตถุต้นกำเนิดดินส่วนใหญ่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของหินตะกอน หรือเป็นชิ้นส่วนของหินตะกอนที่ผุพังและถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ลักษณะดินที่พบส่วนใหญ่มักจะเป็นดินที่มีพัฒนาการสูง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินมีโอกาสขาดแคลนน้ำได้ง่าย เนื่องจากเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย นอกจากนี้ยังพบดินที่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ทางด้านการเกษตรอีกด้วย เช่น ดินเค็ม ดินทราย ดินมีกรวดลูกรังและศิลาแลงปนอยู่ในระดับตื้น ส่งผลให้ศักยภาพของดินทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำหรือต่ำ

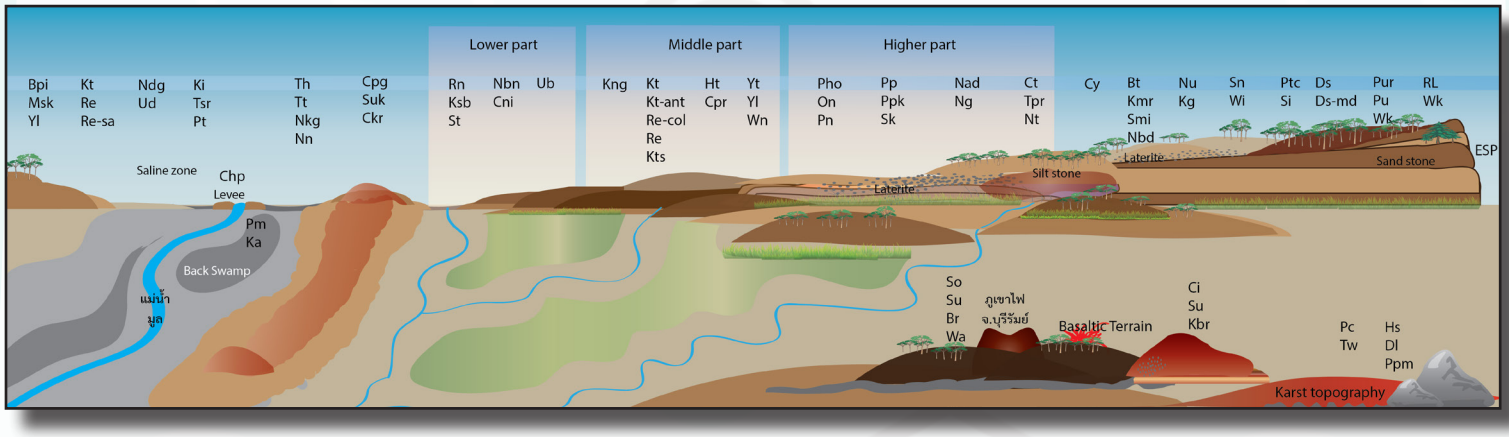

1) ดินในพื้นที่ราบลุ่มที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว

ดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีข้อจำกัดเล็กน้อยของการมีน้ำท่วมในบางปีและเนื้อดินเหนียวจัด ได้แก่ ชุดดินบุรีรัมย์ ชุดดินกันทรวิชัย ชุดดินพิมาย และชุดดินศรีสงคราม

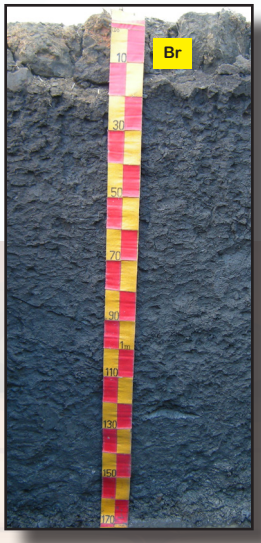

ชุดดินบุรีรัมย์

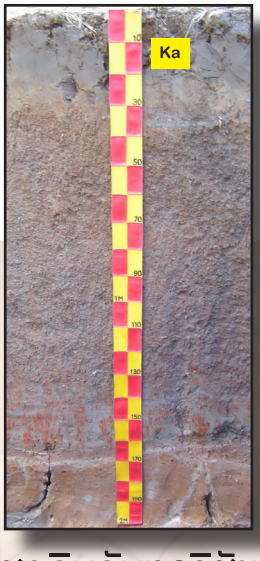

ชุดดินกันทรวิชัย

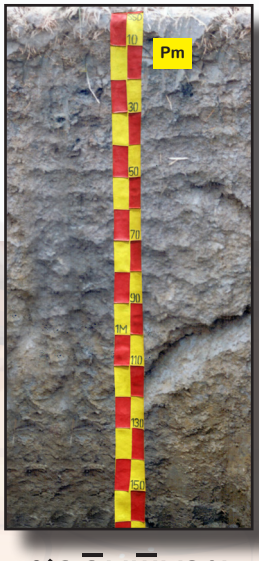

ชุดดินพิมาย

ชุดดินศรีสงคราม

ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ชุดดินนครพนม ชุดดินเกษตรสมบูรณ์ ชุดดินชุมแพ ชุดดินท่าตูม ชุดดินธวัชบุรี ชุดดินนาอ้อ และชุดดินหนองกุง

ชุดดินนครพนม

ชุดดินชุมแพ

ชุดดินท่าตูม

ชุดดินธวัชบุรี

ดินร่วนปนทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนหยาบ มีความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำถึงต่ำ สมบัติทางกายภาพไม่ค่อยดี บางชุดดินเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ได้แก่ ชุดดินศรีขรภูมิ ชุดดินตาพระยา ชุดดินนาแขม ชุดดินร้อยเอ็ด ชุดดินชัยภูมิ ชุดดินหนองบุญนาก และชุดดินสีทน

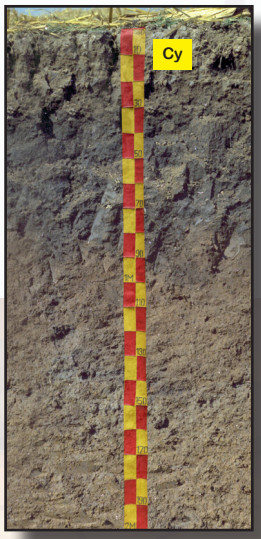

ชุดดินชัยภูมิ

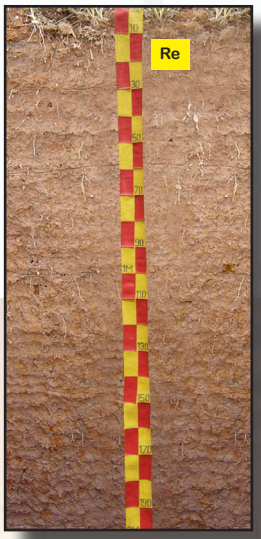

ชุดดินร้อยเอ็ด

ชุดดินหนองบุญนาก

ชุดดินสีทน

2) ดินในพื้นที่ดอนที่มีความเหมาะสมสำหรับพืชไร่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น

ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ดินกักเก็บน้ำได้น้อยเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ได้แก่ ชุดดินครบุรี ชุดดินโชคชัย ชุดดินปากช่อง ชุดดินกลางดง ชุดดินภูผาม่าน ชุดดินเลย ชุดดินสูงเนิน ชุดดินจัตุรัส ชุดดินเทพารักษ์ ชุดดินวังน้ำเย็น และชุดดินธาตุพนม

ชุดดินโชคชัย

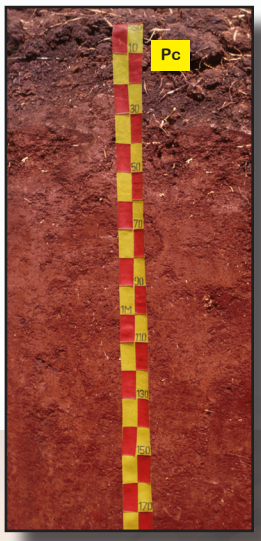

ชุดดินปากช่อง

ชุดดินเลย

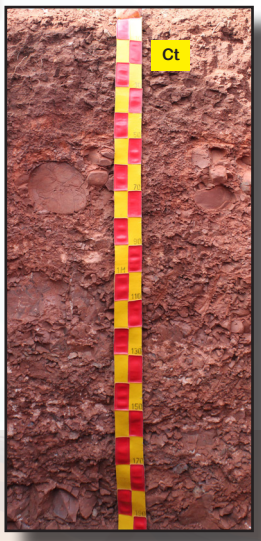

ชุดดินจัตุรัส

ดินร่วนละเอียดถึงเป็นดินร่วนหยาบ มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับต่ำ เนื้อดินค่อนข้างหยาบ ระบายน้ำได้เร็วและอุ้มน้ำได้น้อย ได้แก่ ชุดดินโคราช ชุดดินภูเรือ ชุดดินยโสธร ชุดดินวาริน ชุดดินสตึก ชุดดินคง ชุดดินสีคิ้ว ชุดดินนาคู ชุดดินชุมพลบุรี ชุดดินจอมพระ ชุดดินจักราช ชุดดินชุมพวง ชุดดินปักธงชัย ชุดดินพระทองคำ ชุดดินภูพาน ชุดดินยางตลาด และชุดดินห้วยแถลง

ชุดดินชุมพลบุรี

ชุดดินโคราช

ชุดดินห้วยแถลง

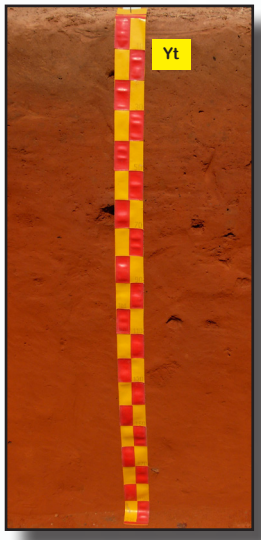
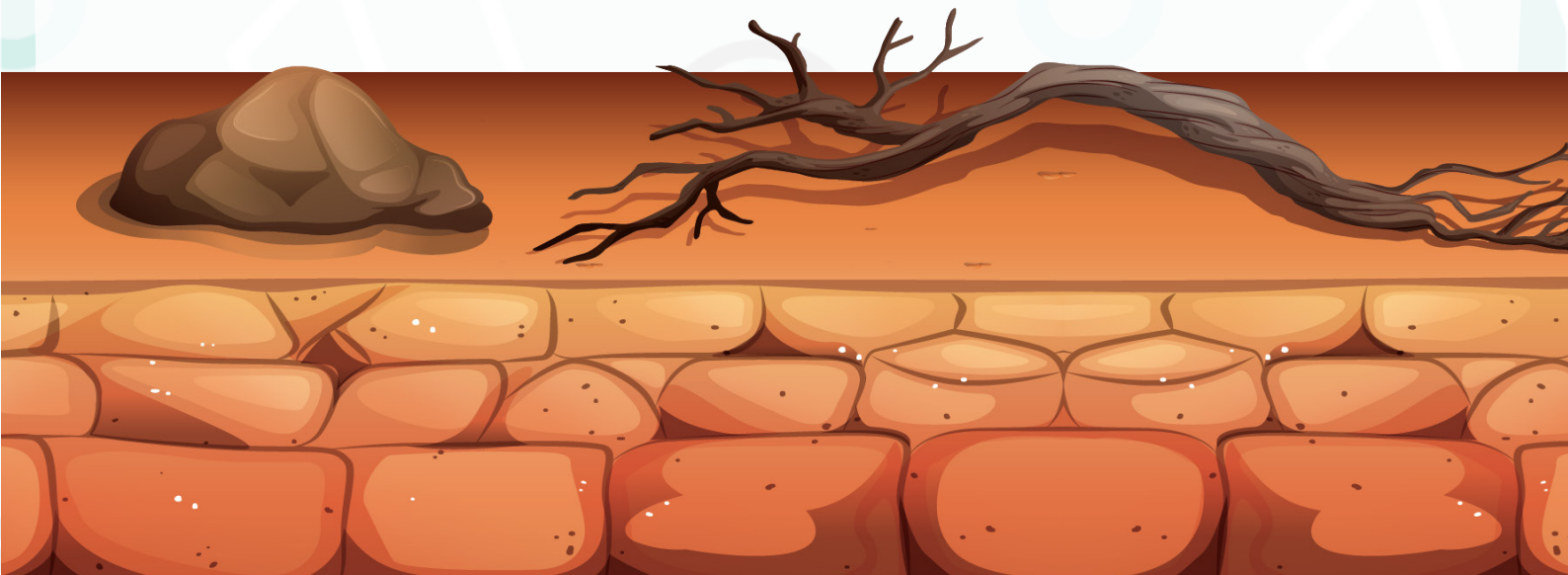
ชุดดินยโสธร